

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zalenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 10. svečana 1862.

List 5.

Anton Martin,

po usmiljenji božjem škof Lavantinski,

vsim svojim vérnim ovčicam ljubi mir in vse dobro iz vsega serca želim.

Dolgo se Vam nisim oglasil, preljube moje ovčice; in kedar se spet zglašim, Vam zopet sveti post naročim, kajti nam je posta in pa pokore toliko potreba, de v dobrem ne onemagamo, kakor dveh očes, de tenko vidimo, in dveh usés, de dobro slišimo. Brez svetega posta péša naša pokora, in brez prave pokore ni zveličanja. Za to Kristus veli: „Resnično, resnično, vam povém, ako se ne bote pokorili, bote vsi poginili (pogubljeni).“ Posvetni ljudje pokore ne poznajo, in čertijo sveti post; pravi kristjani pa post ljubijo in se s postam pokorijo, ter skerbijo s tem za dušo in za zdravo teló; zakaj: „Post je oče zdravja, kakor požrešnost mati bolezni; brez mesa in vina se nečistost ohladi, od pijanosti do nečistosti je le ena sama stopnja,“ uči sv. Jeronim. Pač je modro, kar pravi star, kersansk vračitel (zdravnik): „Nad šestdeset let že zdravim in pomagam ljudém, pa v tem dolgem časi sim treh ljudi na tem sveti zastoj iskal: rokodelca, kateri svoje delo dobro zna in pridno dela, pa bi stradal; kristjana, kateri rad Božjo besedo zvesto posluša, pa bi hudobnež bil; in pa človeka, kateri se rad posti, in bi zarano (hitro) umerl.“ — Sveti očaki, stari pušavniki so se ojestro postili, so večidel koreninice jedli in pili čisto vodo, pa so tolike starosti učakali! Sv. Anton pušavnik bil je 105, sv. Pahomi 110, in sv. Romvald 120 let star. Pred tremi leti je umerl v Levovi na Poljskem Ciril Štefanovič, nadškof in metropolit armenski v 107. leti svoje starosti, kateri se je do svoje smerti tako ojestro postil, de si postne dni mleka in jajčnih jedil dovolil ni, pa je bil vedno zdrav in bistre glave. To nam kaže, de modri post zdravju ne škoduje, marveč le hasni. Pa neizrečeno več kakor zdravo telo in dolgo življenje naj nam zveličanje duše veljá, kojo sveti post čisti, jo čedi in ji po stezi svete čednosti v nebesa pomaga. „Ker se nismo hotli postiti, smo bili (po prvih stariših) iz paradiza iztirani. Postimo se torej zvesto, de po postu v sveti raj dojdemo.“ opominja sv. Bazili.

Naša skerbna mati, sv. katoliška cerkev, si vsako leto prav ljubeznjivo prizadeva, nas po stezi posta in pokore v zveličanje voditi, nas časno in večno srečne storiti. Naj bi se pa ojestrega pota pokore in posta ne prestrašili in na stezi kersanske popolnosti clo ne opésali, nam zapovedane poste toliko polajšuje, de se noben véria kristjan ne smé potožiti, kakor bi mu bil

post preojster. Zatorej pa tudi nihče izgovora nima, de bi se spodobno ne postil, razun praznih izgovorov takih slabovernih ljudi, ki jim kos mesa več veljá, kakor pa zveličanje duše. Le poslušajte, kako Vam sveta mati katoliška cerkev postne dni tudi za leto 1862 ljubeznjivo polajša. (Nasledva postna naredba.)

Ni je zapovedi cerkvene, ktero bi tako slabo dopolnovali sedanji kristjani, kakor zapoved svetega posta. Veliko jih je clo pozabilo, de je greh v petek in druge postne dni meso jesti; dosti je takih, katerim se na misel ne pride, si zapovedane postne dni zjutraj in zvečer pritergati, in le samo enkrat na dan do sitega se najesti, ako so ravno zdravi in močni, in nimajo nobenega sosebno težkega dela. Pa ne pohujšajte se, in jih ne posnemajte, rekoč: ako njim veljá, zakaj bi pa nam ne veljalo. Pomislite, kaj od takih sv. apostelj Pavel veli: „Posnemajte mene, bratje! in glejte na tiste, kateri tako živijo, kakor imate zgled nad nami. Zakaj veliko jih živi, ki sim vam že večkrat rekel, zdaj pa tudi jokaje rečem, de so sovražniki križa Kristusovega; katerih konec je poguba, katerih bog je trebuh, in hvala v njih sramoti, kateri pozemeljsko ljubijo.“ (Filip. 3, 17–20.) Bog nas ovari takih razujzdanih mesojedcev in samogoltnikov. Postimo se s Kristusom po izgledi Svetnikov in vsih pravovernih kristjanov, božjih prijateljev; tako se bomo tudi z njimi veselili in gostili vekoma.

(Sequentia omitti possunt, ubi necessitas publicandi non urget, nec utilitas fandi suadet.)

Pa se eno resno (žerko) besedo imam povedati Vam, odraseni dečki in mladenči, ktera naj tudi razvajene deklina zadene in prav do živega segne, kajti je strašno gerdo in hudobno, kar delate. Kaj pa? me bote barali. Oh, naj bi mi ne bilo potrebno praviti, kar se po širokem med Slovenci čuje, po stranskih deželah pripoveduje in clo v časnikih bere (čita) — od vaše gerde, pregresne navade po noči okolj rogoviliti, voglariti in vesovati, sosebno po D— in S— polji, pa tudi po nekterih drugih krajih, tako, de je vsih poštenih ljudi groza in strah, ki po cele noči pokoja nimajo. Svetejši kakor je noč, hujše udelavate, vrskate in se tudi tepete; žalite Boga, dražite svoje sosede in pohujšujete ptuje popotnike, kateri po Vaših krajih potujejo, alj pa med Vami prebivajo, in se čudijo, de so med Slovenci še toliki divjaki.

Taka hudobna razvada ni človeška, ne kersanska; le divjaki v amerikanskih berlogih tako delajo in pa po visokih planinah divja, dereča zverina, ki hodi po noči na plen ali rop, od pametnih, omikanih kristjanov, in pa od poštenih Slovencev kaj tako zlodčastega

slisati, kdo bi verjel? In vendar je, zalibog, taka! Nastavite torej, mladenči in mladenčice, svoje ušesa in zashisite moj glas; pazite in si globoko v serce zapišite, kar vam v imeni Božjem povém. Vaše ponočno vlačuganje, voglarija in vesovanje je veliko zaljenje Bozje, škodljivo za dušo in truplo, za poštenje vaše in vaših ljudi, gerdo za vsako pošteno lušo, za celo srenjo in duhovnijo, za celo našo škofijo velika sramota in gnjus. To nam pričajo polne voze (jeee) mladih hudodelnikov, nam pravijo cesarski sodniki, nam kervavo kaže tako pogosto prehlvana nedolzna kerv, ki vpije za maševanje v sveto nebo. Ponočnim rozgovilezom veljajo besede Izaija preroka, ktire v imeni Gospodovem govori: Gorje prevzetni derhali, pijani obletvajoči mladini, vrišeči slavi takih, ktiri v predobrem kraji prebivajo, in se od vina (gostokrat) opotekajo. Glej močen in mogocen (pride) Gospod kakor vihar s točo, kakor podirajoči piš, kakor čereča povodni, ki se po široki deželi razliva, vas strahovat ponočne, razposajene voglarje, kajti velika je vaša hudobija.

Kdo je kriv, de je toliko razberzdanih derkov, sinov in hlapcev med nami, ki ne poštujejo očeta ne mater, ne slusajo gospodarja ne gospodnje, ne obratjajo dezelske ne duhovske gosposke, ampak živijo po besedah svetega pisma kakti konji in mezgi, ki so brez pameti. (Psalm 31, 9.) Gerdo ponočevanje je černa tema in košata mati vsih tih hudobij. Kdo je kriv toliko zapekljanih deklin, ki so vsako sramožljivost zgubile, in so, kakor sv. pismo pravi, blatni na cesti podobne, za vsako nesramno djanje pripravljene? Ponočno vesovanje jim je deviško obleko svete nedožnosti raztergalo, sapa ponočevanja jih je okuzda, de jih ni greha sram, ne strah, temuč vsaka, se tolika gerdoba le smeh. Kdo je kriv toliko prevzetnega pridusevanja, preklinjanja in klafanja, ki se cuje iz ponočnikov umazanih ust? Kdo uci toliko nesramnih reči naso mladino, ktiri se tako rekoč materno mleko med zobni tiči, kakor oni ponočni shodi, v kojih se mladi ljudje obodvojnega spola peklenskemu satanu zapisejo. Za to opominja sv. Duh: „S prederznimi ne hodi po poti, de kje na te ne zverzejo svojih hudobnih del; zakaj oni hodijo po svoji volji, in tudi ti boš poginil z njihovo neumnostjo. (Sirah. 8, 18.)

(Konec nasled.)

Pogovor dveh protestantov od Lutrovih nauk.

Poleg nemškiga. — Spisuje Marešič.

Deveti pogovor.

Od svetiga pisma in njegove razlage.

Bogoljub. Prav je, Vilko, de si prišel; povej mi, kaj imas, mi ugovarjati?

Vilko. Katoličani ne smejo svetiga pisma brati.

B. — Le tega ne govori! čimu so tolike prestave in toliki natisi sv. pisma pri katobških? Mislim, de sim ti že dosti natisov in prestáv sv. pisma pred očci postavil; pri katolikih je postava, de svetiga pisma ne smé nobeden po svoji lastni pameti razlagati; to postavo terdi tudi Luter, ko pravi, de krivoverstvo in lažnjivi uki iz svetiga pisma izvirajo.

V. Pač se motiš: Luter ni nikoli kaj taciga terdil.

B. V pridigi, v kteri je 25. poglavje sv. Janeza razlagal in sicer v letu 1538, tedaj 21 let po začeti

prenareji, je med drugim rekel: „Sveto pismo je res čisto in bistro vino Malvazija, res pravo, zdravno zdravilo in krepčalo, če pa nečisti hudobni červi nadinj pridejo, in s svojimi strupenimi mislimi, od hudiča navdihnjeni, iz njega zajemajo, in k sebi vzamejo, bljuvajo strup namesto Malvazije, zatorej se krivoverstvo in lažnjivi nauk le iz svetiga pisma izvlači.“ Si zdaj zadovoljen, neverni Tomaz? Lej, tu stoji v sedmim zvezku stran 127, b.

V. Kako se zamore krivoverstvo in krivi nauk iz sv. pisma pobrati.

B. To ni drugač mogoče, kakor če vsak smé po svoji glavi sv. pismo razlagati.

V. Kako to?

B. Sv. Peter priča (2. pis. 3, 16), de je v listih sv. Pavla marsikaj težko razumljiviga, ktero, kakor drugo sv. pismo, neučeni in nestanovitni v svojo škodo razlagajo. Sv. Pavel piše (2. list Korin. 2, 17), de niso aposteljni taki, de bi Božjo besedo krivo razlagali, kakor mnogi drugi. Ko so že takrat Božjo besedo mnogi pačili, se tedaj tudi dandanašaji s sv. pismam lahko kaj taciga zgodí. Če so bile takrat težko razumljive reči v sv. pismu, še dani gotovo niso iz sv. pisma zginile; če so takrat neučeni in nestanovitni ljudje razlagali besede sv. pisma v svojo škodo in pogubljenje, se tudi še dani lahko zgodí.

V. Kaj pa je tedaj storiti s sv. pismam, ko se utegne v naše lastno pogubljenje razlagati?

B. Moramo pustiti, de ga nezmotljiva cerkev razlaga; de je pri katoličanih nezmotljiva cerkev, sva unidan spričala iz svetiga pisma, iz Lutrovih besed, in iz pameti.

V. Luter pa pravi, de ni cerkev iz lesa in kamnja, temuč de obstoji iz vernih kristjanov, tedaj morajo tudi verni kristjani imeti pravico, sveto pismo razlagati.

B. Za trenutek ti privolim, naj ima vsak pravico, sveto pismo razlagati; bova vidila, kam prideva s tem. Povej mi zdaj: Ima li kdo pravico, sveto pismo lažnjivo razlagati?

V. Bog obvari!

B. Ako bi dva človeka k nama prišla in bi ene in ravno tiste besede iz svetiga pisma razlagala; razlagi pa bi si bili nasprotni: bi li zamogli biti obe razlagi resnični in pravi?

V. Ne, ni mogoče; kajti prava razlaga bi bila resnica, in kar je resnični nasproti, mora lažnjivo biti.

B. Vse prav! Če se pa ta dva človeka v razlagi zediniti ne moreta, kdo zamore razsoditi, ktera de je prava razlaga?

V. To naj se iz sv. pisma skaže.

B. Na priliko; prišel bi človek k tebi, in bi pričal, de je postavil Jezus sakrament vmivanja nog, kaj bi ti rekel?

V. To ni res! od tega nič ni v . . . . .

B. No, no! kaj ne, še premišluješ, ali bi izrekel, ali ne? . . . . . De nič ni v svetim pismu, si hotel reči; ne bil bi jo zadel; zakaj pri vmivanji nog najdemo vse, česar je k sakramentu potreba. Pervič Jezusovo djanje je vidno znamnje, drugič je mogla biti z njim tudi nevidna gnada sklenjena, sicer bi ne bil govoril Jezus Petru: „Če te ne umijem, nimaš deleža z menoj“ (Jan. 13, 9); tretjič je Jezus naravnost rekel, to delo storiti. Jezus je rekel: Tako tudi vi eden drugimu umivajte noge, zgled sim vam dal, de tudi vi storite, kakor sim jez vam storil.“ Ni mar to razumno v svetim pismu?

- V. Pač! pa umivanje nog vendar ni sakrament.
- B. Rad bi vedil, zakaj ne, ko je vendar razločno zapovedano?
- V. Kaj! ta zapoved pomeni kaj družiga?
- B. Nočem te dolgo izpraševati, le rečem: Bi se li ne moglo umivanje nog imenovati zakrament?
- V. Kaj vem?
- B. Hočeš, nočeš, moraš odgovoriti. Na priliko; mi luteranci bi verovali, da je umivanje nog sakrament, katoličani pa bi trdili, da ni: bi ne mogli mi svoje vere s svetim pismom spričati?
- V. Se vé, da ne.
- B. Tako bi kristjan tudi dansi zamogel prav po čerki Jezusovih besed umivanje nog spoznati za zakrament. Bi imel taki pravo ali krivo vero?
- V. Gotovo krivo!
- B. Lej zdaj, kako resnično je govoril Luter, ko je rekel, da se krivoverstvo in zmota iz sv. pisma jemlje. Še drug zglede: Ko bi kdo dansi prišel k našemu pastору, in bi mu s svetim pismom hotel spričati, da so aposteljni zapovedali, bolnike maziliti, da bi bili od grehov rešeni in zveličani. Kaj bi rekel naš pastor?
- V. Obdolžil bi ga zmote.
- B. Res de, dober kup ali po ceni bi se tak krivoverstva in zmote obdolžil, desiravno sv. pismo zanj govori. Sv. Jakob razločno govori: „Je kdo bolan med vami, naj pošlje po cerkvene mašnike, naj molijo nad njim, naj ga mazilijo s sv. oljem v imenu Gospodovim, in verna molitev mu bo v zveličanje pomagala, in okrepcala, in če je v greh, mu bodo odpušeni.“ Ni mar to zadosti razumno? Zakaj protestantje ne ubogajo aposteljna? Ali ne verjameš, da katoličani s svojim poslednjim oljem, ki ga tudi Luter k sakramentam šteje, zamorejo v svoji vesti mirniši biti, kakor pa mi?
- V. Naj ti bo zastran mene; pa sej tudi nimajo umivanja nog za sakrament.
- B. Ravno sem sim te hotel pripeljati. De katoličani nimajo umivanja nog za sakrament, desiravno bi to lahko iz sv. pisma skazali, ima katoliška cerkev že svoj prav in vzrok, da ne privoli vsakimu svetiga pisma po svoji glavi razlagati. Ko bi kateri katoličan hotel pričati, da je umivanje nog sakrament, kaj bi mu njegova cerkev rekla?
- V. De se moti.
- B. Res, in še več; ako bi svojo zmoto terdovratno trdil, bi ga katoliška cerkev iz svojiga naročja vergla. Kaj bi mogel storiti taki človek, ako bi hotel po kersanskih mislih delati?
- V. Bi se mogel podvreči sodbi svoje cerkve.
- B. Bi tedaj ne smel sv. pisma po svoji glavi razlagati; in če se mora, kar tiče umivanje nog, sodbi svete cerkve podvreči, zakaj bi se ne podvergel sodbi pri poslednjim olju, pri drugim sakramentu, ali drugi resnici? — Še ti hočem kratko skazati, kako deleč se pride, če sme vsak sveto pismo po svoji volji razlagati. Zvesto poslušaj.
- V. Starče, nisim dozdam kaj dobro pazil?
- B. Če sme vsak sv. pismo brati in si ga razlagati, ne potrebujemo tedaj nobeniga fajmoštra, ali nam ni treba fajmoštrovih pridig poslušati, kadar sv. pismo razlaga; kajti, če ga drugač razlaga, kakor pa ti ali jest, bi gospod gotovo hotel, da bi se njegove razlage poslužili, in tako bi mi ne imeli proste prestave po svoji volji. Kapito, luteransk bogoslovec v Štrasburgu, se je v pismu do Farel-a, pastora v Genfu, pritožil rekoč: „Ljudje nam pravijo: „Zadosti vemo iz svetiga pisma; znamo ga sami brati, ne potrebujemo vas.“ Drugič, ko bi

smel vsak po svoji pameti sv. pismo razlagati, bi ne bilo mogoče v cerkvi edinosti ohraniti, ne bilo bi prav nobene edinosti v cerkvi, še več, ne bilo bi nobene cerkve.

- V. Kaj še, morebiti tudi še nobeniga Boga.
- B. Ne šali se; zgodilo bi se, da bi nekteri ne verovali, da je Jezus Bog.
- V. Kako to?
- B. Drugo za drugim. Rekel sim ti prvič, da bi ne bilo edinosti v cerkvi; ker vprašam te: Smo mar mi luteranci, kalvinci, prekerševavci in katoličani le ena sama cerkev?
- V. Ti sam veš tako dobro kakor jest, da so ti četerh različnih ver in toraj ne morejo biti edina cerkev.
- B. Prav! in spoznovavci teh štirih ver se vendar več del opirajo na sveto pismo v rečeh, v kterih niso zedinjeni. Ko bi vsi sveto pismo enako razlagali, bi bili tudi v veri zedinjeni, ko se pa noče nobeden razlage družih poprijeti, so si razedinjeni. Ako bi jest dansi s prekerševavci trdil, da se smejo le odraščeni kerševati, za to ker je Jezus učil, da naj aposteljni ljudi učé, in po tem, ko bodo verovali, naj jih kerstijo: bi bil li v veri zedinjen z luteranci?
- V. Ne; gotovo ne!
- B. Ko bi se pa hotel oestro Jezusovih besed držati, bi imel tudi prav, in če smem sv. pismo po svoji glavi razlagati, zamorem tudi v tej reči prekerševavec biti.
- V. Tebi ne pridem na konec.
- B. Pač, pač. Vilko le malo poterpi! Rekel sim: Nobene cerkve bi ne bilo, ako bi smel vsak po svojim sv. pismo razlagati. Cerkev zamore po edinosti le to biti, kar mora biti po svojim namenu; če beremo molitev in Jezusov nagovor, kteriga je izustil v pričo aposteljnov, prejden je sel na oljsko goro: si v serce vzamemo, kar je pisal sv. Pavel od edinosti cerkve in vere (1. list Kor. 1, 10); če premislimo namen, ki ga je Jezus pri vstanovljanji svoje cerkve imel, moramo spoznati, da se to zamore le takrat doseči, če je razlaga sv. pisma le enoglasna. Če pa sme vsak sveto pismo razlagati, kje je potlej cerkev, kateri bi se mogel človek podvreči, ako bi napak razlagal? Kje je cerkev, ktera bi razložila, koliko sakramentov de je Jezus postavil? Če jest umivanje nog za sakrament spoznam, drug poslednje olje, še drug trdi, da kerst ne velja, če se otrok kersti, smo sv. pismo prosto razlagali, in noben človek na svetu me ne sme zato svariti, sej sim svoboden, in smem sv. pismo po svoji pameti razlagati. Svoboda, ktera se nam z besedo deli, je sestra une svobode, ktero rogovileži pri prekucijah ljudem obetajo, da ti molči, in ne vprašajo, zakaj se to dela. (Dalje sledi.)

Sporedna skrivnost.

Ob času ruskega cara Pavla I. (1796 - 1801) je bival na Ruskem duhoven Pinguilli, kateri se je iz Francoskega tje preselil in je v Petrogradu sploh pri visocih in nizkih posebno spostovanje vžival. Imenovali so ga le očeta Aleksandra. Tudi car sam ga je osebno poznal. Ko je namreč nekaj kot veliki knez po Francoskem potoval, ga je bil Pinguilli, takrat še fajmošter, posebno prijazno sprejel in dobro pogostoval. Zadnje leta njegovega vladanja je bil v petrogradski terdnjavi v zaporu veljaven Poljak, ker se je bil neke zarote vdeležil. Poljak nevarno zbolil

ter poprosi za spovednika. Grof Kutaissof, carov zaupnik, gre po O. Aleksandra, ga pelje v jetnišnico in po opravljeni spovedi naravnost v dvor pred cara. Vladar spovednika prijazno sprejme, tirja pa, da naj mu pove, kaj se je jetnik spovedoval. Aleksander neustrašeno odgovori: „Veličastvo, jaz o spokorniku sedaj manj vem, kakor prej, ko ga še poznal nisem.“ „Ti se prederzneš mojemu povelju ustavljati!“ zaverne car serdito. Ne vprašam iz radovednosti, temuč da deželo kervave vojske obvarujem in nar veči nesrečo odvernem. Zatoraj povej, kar veš, če ne, te bom s silo primoral.“ „Moje življenje je v Vaših rokah,“ odgovori mirno Pinguilli, „v tej reči pa moram samo Boga ubogati; moj jezik je kakor jezik vsacega katoliškega mašnika in spovednika z vezjo sakramenta sv. pokore zavezan in ostane na večno zavezan. Vse sile in celo smert bodo zoper mene ravno toliko premogle, kolikor so opravile pri sv. mučeniku Janezu Nepomuku.“ Car ga nekaj trenutkov molče pogleduje, stopi nekolikrat sem ter tje po sobi, spovednik pa sam pri sebi misli, da mu bo vladar gotovo smertno sodbo napovedal. Kar na enkrat car obstoji, pokliče grofa Kutaissofa iz predsobe, prime mašnika prijazno za roko, jo stisne ter veli grofu: „Spremite tega gospoda duhovna nazaj v njegovo stanovanje! Do sedaj sem ga spoštoval kot krepostnega in pobožnega moža, zdaj pa ima on v mojih očeh še vse viši vrednost in ceno.“

Nezmerna modrost in mogočnost Božja, ki se na obnebj razodera.

Velika je sicer naša zemlja, njeno poveršje meri čez devet milijonov štirjaških milj, njea srednji pas na okrog je 1718 milj dolg, in ima gotovo veliko čez tavžent milijonov prebivalcev. Ljudje, ki so malo učeni, tudi res menijo, de je zemlja nar veči delo roke Božje; de je to skorej ves svet, ki ga je Bog stvaril; de je zemlja v sredi vsiga stvarjenja; de se solnce, luna, zvezde okoli nje verté, de so skorej nič proti zemlji, in le zavoljo zemlje stvarjene. Vender nas zvezdogledi učijo in nam dokazujejo, de je solnce skorej poldrugi milijonkrat veči kakor naša zemlja; de naša zemlja in še veliko družih večih in manjših zemelj okrog solnea, kakor krog svojiga poglavarja téka; de naša in druge zemlje svojo svetlobo dobivajo od solnea. Pravijo, de daljava od zemlje do solnea znese do petdeset milijonov ur. Zvezde ali zemiye, ki z našo zemljo vred okrog kraljeviga solnea tekajo, se imenujejo premičnice au planeti v razločku od stalne ali nepremične, ki se ne premikajo, ali saj ne tako vidama, kakor premičnice. Takih premičnic, ki kakor zemlja okrog solnea tekajo, že veliko vedó, pa zmiraj se novih izpazujejo. Enake so na primer: Zgodnja danica, Merkur, Mart, Jupiter, Saturn itd. Kakor pa naša zemlja ima svojo posebno spremljavko luno ali mesec, tako imajo tudi mnoge premičnice svoje spremljavke, ki se z njimi vred vertijo okrog solnea. Tako je po Božji mogočnosti svetlo solnce kakor kralj zvezd na nebu s toliko čedo družih podložnih zvezd na nezmernim obnebj.

Kako se bodo pa nekteri čutili, ako slišijo, de take solnea, kakor je naše, so skorej vse druge zvezde na nebu, ki se ne štejejo pod okrožje našiga solnea, in ktere imajo, kakor učeni mislijo, tudi svoje svetove ali zvezde okoli sebe. Enake solnea de so celo zvezde v rimski cesti, ki se vender tako majhne in goste vidijo. Po naj poslednjih iznajdbah doseže število vidnih stalne naj berže pet sto tavžent milijonov; zmiraj pa se še nove učeni prikazujejo. Ako pa

že solnce s svojimi zemljami tolike silno prostore pod seboj ima, koliko še le vse druge solnea s svojimi zvednimi čedami skupaj! Nar bližnjiše zvezde stalnice, pravijo, so nad dve sto tavžentkrat tako deleč od nas, kakor je solnce. Zmed nar nagličih reči je gotovo luč ali blisk, ki v 7 ali 8 minutah od solnea do nas pride, to je, do petdeset milijonov ur deleč; nar bližnjiše zvezde stalnice pa so tako deleč od nas, de bi tudi blisk potreboval nad šest let, de bi od nas do njih prišel, kakor učeni pravijo.

Kaj pa boš rekel, ako ti učeni še povedó, de so od tih nar bližnjih zvezd stalnic druge, ki se manj in manj svitile vidijo, spet morde ravno tako deleč, kakor te bližnjiše od nas; in za temi in ravno tako deleč od njih se druge, in sam Bog vé, koliko še več tacih in tako velikih solne eno za drugim, in tako deleč narazen, tako pa okoli in okoli in na vse strani po nebu.

Kaj boš rekel, ako ti učeni povedó, de so nektere tih, v naših mislih in očeh tako majhnih zvezdic še tavžent in tavžentkrat veči kakor solnce. Pričajo, de je zvezda Vega tako velika, ko bi ne bila nič delj od nas kakor solnce, de bi celo uro in dvajset minut izza gore šla, prejden bi se vsa vidila. Zvezda Aldebaran, ko bi se ob šestih zjutraj prikazala, bi se še le ob dvanajstih vsa vidila; zvezda Kapela pa celo še le ob štirih popoldne, ako bi bila le tako deleč od nas kakor solnce, in bi jela ob šestih izhajati.

Kaj boš rekel, kaj občutil v svojim sercu, ako k temu pomisliš, de je Bog neskončno moder, de tako velikih solne in svetov ni zastoj vstvaril, de morajo tedaj tudi biti prebivališa umnih bitij, kakor je človek? Ali se ne boš zgubil v svojih mislih pri tolikih in nezapopadljivih delih Božje vsigamogočnosti. Ali se ne boš na kolena vergel in Stvarnika takih in tolikih reči molil, napolnjen s silnim spoštovanjem in častjó do Njega z Jeremijem khal: „Gospod, ni ga Tebi enaciga; velik si, in veliko mogočno je Tvoje imé!“ (Primeri: „Erklärung des Kathol. Katechismus von Jos. Deharbe str. 283;“ in „Keršanski nauk od Božjih lastnost;“ zložil Šim. Vilfan, fajn. v Krajski gori 1850, str. 14 itd.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

V goriški viksi škofiji je po letšnjim duhovskim imeniku 379 farnih in družih cerkev, 396 duhovnov; med njimi 21 redovnih, in sploh 194.667 duš. Duhovnov je pretčeno leto 11 umerlo. Bogoslovcev je za goriško nadškofijo 25; za terzaško škofijo v 3 letnikih 23; za parensko-puljsko 10; za veljansko 7.

V lavantinski škofiji je po novim imeniku 620 raznih cerkev, 500 duhovnov, in 415.477 vernikov. Umerlo je preteklo leto 20 duhovnov. Bogoslovcev je 52.

V ljubljanski škofiji je 1477 farnih, podružnih, samostanskih cerkev in kapel, 699 duhovnov (z unimi vred, ki so zunaj škofije) in 511.229 katoličanov, 247 nezedinjnih grekov in 184 protestantov. Umerlo je minulo leto 28 duhovnov. — Bogoslovcev je v 4. letu 13; v 3. 16; v 2. 16; v 1. 23, vsih skupaj 68. — V Alojzjevišu ali mladenšnici je to leto 56 mladenčev, namreč: v 8. razredu 2; v 7. 2; v 6. 4; v 5. 11; v 4. 19; v 3. 11; v 2. 6.

Kalvarija. Nismo se motili undan, ko smo te bukve v Danici pohvalili, ker v resnici silno všeč so vsim, ki jih v roke dobijo; pa tudi močno po njih segajo in vse se čudi njih nizki ceni (s toliko obilnim obsegam na 28 velikih polah v usnji vezane in ozališane s 14 preizverstnimi štacijskimi podobami po 1 gld. 75 kr.). Ker posvetni ljudje ob predpustnim času radi norijo in v tem veselja isejo, naj

opomnimo, de tudi v tih novih bukvah je veselje za pred-pustni čas pripravljeno, to je, dva križeva pota, ki sta namenjena za čas od prve predpepelnične nedelje nadalje, namreč: „Jezus nedolžni spokornik,“ in „Jezus luč svetá zoper krive nauke (šege in navade), ki jih je lastna ljubezen s pomočjo hudobniga duha po svetu raztrosila.“

Iz Vodice. L. B. Upam, da se gosp. Matija Ozbič, hišni posestnik in podobar v Kamniku, nam Vodičanam ne bo hudoval, ako v Danici očitno naznanimo, da smo z njegovim delam, prenovljenjem velikiga altarja sv. Marjete, prav zadovoljni. Reči se mora, da je svojo pogodbito nalogo: starimu altarju podobo noviga dati, več kakor do- veršil; ker tudi čisto v novim stanu nikdar ni imel ta oltar sedanje prijetne, vkusne in enotne oblike. Zlasti pa je po- sebne pohvale vredna posnema natoniga marmorja, kakorsna se le redkama po deželi vidi. Preradi nekteri zmed podo- barskih šušmarjev marmor posnemajo, kakoršen se jim iz različnih barv náčečká, ker nekaj mešanja barv ne umejo, nekaj brez vsih risarskih in malarskih vednost značaja natorne resničnosti ne poznajo. Ko pa gosp. Ozbičevo delo te verste nekatere stopinje odmaknjen pogledas, boš mislil, de imaš pred seboj kamuti oltar. Prezál je tudi novi ta- bernákelj, kteriga je kaj izverstno romanskimu stavbnimu redu oltarja primerjeno izdelal. Bogato pozlačeno skrinjo Najsvetejšiga pokriva na kararnolični podlagi s pozlačenimi rezbami oleptičena kupla, ktera sloni na deset belih stebrih na okrog. Ni pa moj namen. tukaj dela posamezno po- pisovati, timveč le sploh toliko gosp. Ozbičeve zmožnosti omeniti, da kdor se v okolišinah znajde, mu kakošno delo izročiti, bo zaupal možu, kteri si prizadeva umetniškim tirjatvam časa zadostiti.

Dasiravno pa je lepo gosp. Ozbičevo delo, vendar kaj bi bil naj lepši oltar s pokvarjeno poglavitno podobo? Ako smem reči: Draga obleka je bila na telesu gerbastih sklju- čenih udov. Toraj so tudi naš za Božjo čast neč, rudljivo delavni gospod fajmošter iz odpravljenja ene potrebe koj drugo spoznali: premalati namreč deset čevljev visoko in šest čevljev široko podobo farne patrone, sv. Marjete. Ali kam ž njo, da bi se v resnici po pravilih temeljite vednosti kaj popravila? Ko bi se je pač hotli usmiliti naš slavno- znani malar gosp. France Pustaverh, duhovni pomočnik Velesovski! Poskusimo! Tako se je govorilo, se prosilo, in ne zastoj. Gospod Pustaverh so bili tako poterpežljivi, ne le celo staro malarijo v barvah prenoviti, temveč kolikor se je dalo, tudi poprejšnji obris popraviti, da od stare podoke skoraj ni ostalo družiga kot platno. Bojim se sicer, da bi očitne hvale neželjuga serca imenovaniga gospoda moje pisanje žalilo; vendar ne morem se zderžati, da bi ne pri- stavil se tega: z ust zvedenih in prostih se sliši le eno- glasno občudovanje njegoviga dela. Zlasti pa sedaj iz obraza podobe govori nekako v voljo Gospodovo vdano in ob enim s sveto, iskreno serčenostjo oboroženo življenje svete mučenice. Vem, ko bi znani mojster bil brez večkratne zadrege s svojimi dolžnostnimi opravili ali naravnost rečeno, ko bi bila samo malarija njegov poklic, bi gotovo mnogo njegovih del še v pozne veke po njegovi smerti v čast cerkvi in domovini slavno živelo.

Iz Rima, 1. prosenca. Prečastljivi gospod veliki de- finitor, O. Salezij Volčič, pišejo v Ljubljano med drugim to le: V Rimu je red in mir, za kar se nam je Francozam zahvaliti. Iz Italije, ki je puntu zapadla, je tukaj množica višjiga in nižjiga duhovstva, zlasti veliko škofov, ki so bili ali s svojih sedežev pregnani, ali pa zavolj cerkveniga ob- našanja pri piemonški vladi v sum prišli in so mogli v Rim pribežati, de bi nadleževanju in kaznim odšli. Tudi iz Mexike je več škofov v Rimu, ki jih je ondotni punt pregnal. Po rimskih samostanih je tudi veliko vojaških begavcov mnogoterih redovnikov. Rovarstvo piemonške vlade pri nabiranji vojakov nima ozira ne na slovesno obljubo

(profesijon), ne na viksi posvečevanja; torej popisavani mladi redovniki, kolikor jih le more, bežijo v malo papežovo državo, kjer brambo najdejo. —

Sv. Oče se po okolišinah dobro imajo. Kjer koli se očitno pokažejo, jim ljudstvo skazuje česenje in vdanost, veliko bolj kakor pa poprej, ker množici se pri tolikih nadlogah, ki jih je punt nad Italijo razgernal, čezdalje bolj oči odpirajo. Vse je pravično strahovanje Božje.

Preteklo poletje, ki sim ga vse skozi v Rimu preživel, v resnici nismo imeli laške, ampak afrikansko vročino — nar manj tri mesece brez dežja. Še le mesca vinotoka (oktob.) je jelo deževati. Nепреjenljiva vročina po dnevi in po noči me je tako gnala, de sim kri iz sebe metal. Gorkomér po R. je na mojim oknu segal do 35. stopnje; sedaj imam pogosto v celici samo 8 stopinj. Vender pa je zima suha in lepa; o popoldnevih tudi precej gorko, tako de se tukaj z mrazam dosti ložej izhaja, kakor pa z vro- čino. Moje zdravje ni ravno slabo, le samo kašelj me nadlegva že čez leto, zlasti po noči in zjutraj.

Na Vaše pisanje nekoliko pozno odgovorim, ker sim skoraj dva mesca ves čas obrnil v polatinčevanje nekterih nemških spisov, ki ticejo srednje-afrikanski misijon, ki ga je na svét svete propagande naš red prevzel. Ti spisi so odmenjeni v rabo generalministra in njegoviga svetovavstva. Poprej sim imel razun vsakdanjih navadnih opravil opraviti tudi s pretresovanjem (cenzuro) modroslovskih rokopisov, ktere hoče neki redovni lektor na svitlo dati in mora v ta namen imeti poterjenje od generala. . . Enake dela tukaj niso redke. Dva velika zvezka sta že gotova, drugi bodo v pretres kmal dospeli. . . (Pozdravi.) To pismo pošljem po c. k. avstrijskim dvornim urnoteku do Dunaja; tedaj ne z laško pošto. Torej sim zamogel nekatere besede spro- žiti, ki laški politiški stan ticejo. Kdor bi pa meni pisal, naj se tega ne prederzne, ker pismo pride v piemonške roke, — in utegnul bi mi še situosti napraviti.

Iz Moravskega. Gotovo vas bode, dragi bratje v Kristusu, prav veselilo, zvediti, kakšne spominke sv. Cirila in Metoda ima Moravija, ki so živ dokaz visoke pobožnosti našega slovansko-moravskega ljudstva do drželnih apostelj- nov sv. Cirila in Metoda. Ker bode leto 1863 za Slovane sploh, in posebno za nas Moravce kaj znamenito, se spo- dobi, da vas z našimi staroslavniimi spominki soznamim.

Med nar starejimi cerkvami na Moravskem je gotovo 1) cerkev v „Špičkah“ olomuške nadškofije. Tu se hrani lesena monštranca, ktera, po obliki in delu soditi, se pri- števa nar starejim umetnostim za cerkveno rabo. Enako sem samo v Pragi vidil. O ti monštranci se pripoveduje, da sta jo že sveta brata rabila. Ondotna cerkev je prav starinsko zidanje, posebno pa kraj pred velikim oltarjem, za kterim je okence, ki je od zunaj širje, od znotraj ožje. Pripoveduje se, da sta bila sveta brata nekdanjo pagansko kapelico v kristjansko spremenila in jo v čast Mariinega vnebovzetja posvetila. 2) „Metoda v Dedic.“ Proti severju skoraj četert ure od Dedic (v bernski škofiji) najdeš kaj sloviti studence „Strahotinka.“ Ljudstvo temu stu- dencu posebno čast skazuje; leta 1836, ko je v okolici kolera strašno divjala, se ni prebivavcem nič zalega pipe- tilo, ki stanujejo pri studenci v vasi „Hamilton“ (imenovani po utemeljitelju Maksu grofu Hamiltonu, olomuškem škofu 1761—1776). Ime „Strahotinka“ izvira odtod, da so na Moravskem navadno klicali sveta aposteljua „Cerha a Stra- hota.“ Pravijo: Naša oznanovavea svete vere prideta v ta kraj, kjer ju je obilna množica naših moravskih pred- nikov željno pričakovala. Po dolgem potovanji trudna in spehana in od hude vročine sparjena bi mogla sv. brata Božjo besedo oznanovati; sv. Ciril se zgrudi. Sv. Metod mu hiti pomagat, vzame preljubega brata v naročje, in glej! okrepečaven studence privrè iz bližnje skale, ki omedlenca okrepeča. Od nekđaj že je tu kapelica „Metodka“ — s po- dobo svetih bratov. — 3) „Kamen v Uchricu.“ Ta vas

je v bernski škofiji, blizu fare in Božje poti Žarošic. V ti okolici sem dve leti kaplanaril. V Uhricu je bila nekdanj posebna fara, sedaj pa spada pod Damboric. Uhriška cerkev je starinska, zidana na homeu, in mnogo se o nji pripoveduje. Ondotno ljudstvo ima od prednikov povest, da je tam sv. Ciril Božjo besedo oznanoval, in sicer na kamnu stoječ, od kiga pa se mu je pod nogami košček odkrušil. V pobožni in hvaležni spomin so na tem kraju sozidali cerkev, v kateri se tisti kamen hrani in za prvo in zadnjo stopnjico ondotne lece služi. Nektere krati so poskusili kraj odkrušenega kamna zadelat, kar jim je pa zmiraj spodletelo. Odkar so cerkev v zadnjic popravili, je veliko svoje nekdanje starinsine zgubila. Ne daleč od Uhrice je bila cistercijska proštija, združena velehraški; v Žarošicu sem se seznanil z 96 letnim cerkovnikom G..., ki je še kot deček v imenovani proštiji pri sv. maši stregel. Če ima vsak samostan spomina vredin dogodek za svoj začetek, ga ima tedaj gotovo tudi Uhriški; zanesljivo so velehraški cisterciarji vedili, zakaj so ravno v Uhricu podružnico napravili. — 4) Podzemeljske kapelice, imenovane „Cirilka in Podivín“ (po nemško Kostel). Posebne občutke sem imel, stopivši v ta sveti podzemeljski kraj. Tukaj je neki sv. Ciril pridigoval. — 5) Osvetimani, vas na južni strani od Buhlovic, v velehraški okolici, je častitljiv spomin iz prvih časov kristjanstva na Moravskem; ondi je kapelica sv. Klemena, katero je kraj Svatopluk 885—889 na prošnjo naših sv. bratov sozidal na homeu, ki ga obdajajo hoste in dva okopa, ktera se še poznata; na desni strani proštijisko poslopje, katero je pa bilo berž ko ne leta 1121 razojano. Cerkev in samostan pokriva sedaj trava in kamnje, in komaj se temelj poslopja še pozna. To kapelico ljudstvo visoko časti in velehraški romarji jo vselej obišejo. Ljudstva pravljica, da so v bližnjem potoku stare povodne žene ali Vile (ru-salky) paganskih Slovanov živele, spominja na naj stareje temne čase moravske preteklosti. — 6) Tudi z drevesi se v naši dragi domovini vežejo kaj micne pravljice. Okolica pri Tišnovu je kaj mikavna in tu se nar več ljudi na Moravskem shaja; bil je tudi tukaj odpravljen samostan gospá cisterciaric s krasnimi vrati; tako tudi lepa in prostorna cerkev v Dubravniku, in sloviti še ohranjeni grad Pernštín. Ta grad viditi se trud spleča; skate molijo do 3. nadstropja, tako da se res vse zidovje na skalah znajde. Pobožna pravljica pripoveduje o tamšnjem tišu (*taxus baccata*), ki je tu kaj mogocen: sv. Metod je nekega dne v ti okolici hodil in ljudi k delu in stanovitnosti naduševal, ki so imeli odmenjeno na tih sternih skalah grad zidati. Vzame svojo palico in jo v zemljo vtakne s timi preroškimi besedami: „Kakor bode iz moje palice visoko drevo, tako bode stal na tih skalah terden grad!“ Krizev teden mora gosposka vselej k imenovanemu drevesu varhe postaviti, ker vsak kmetovavec hoče imeti krizček od tega drevesa za svoje polje. 7) V mestu Svitavy (Zwittau) je bila, kakor nam priletni ljudje pripovedujejo, ta-le lepa navada: V god svetih deželnih patronov so pri peti hiši blizu farne cerkve veliko voščeno svečo prizgali in v čast svetima bratoma Cirilu in Metodu pobožne pesmi, litanije in molitve prepevali. Besedno sporočilo pravi, da je ta lepa navada iz nar starejih časov, ker je neki na imenovanem mestu sv. Ciril pridigoval potovaje na Češko, sveto vero oznanovat. Kakor slišim, je ta lepa navada nehala. To je verjetno; ker nemška omikanost si je prizadevala, marsikaj iztrebiti, kar je imel pobožni Slovan dragega in priljubljenega. Dr. Giskra, znani nemški omikovavec, imenuje sedaj ponemčene Svitavy „prijetno“ naselbico sredi puščave (oazo). Potem takim bi mi slovanski Moravci tavali še v hudi tami. In nas nesrečnih vender še ne mika kaj posebno po svitlobi! — 8. Naše poglavitno mesto Berno, v katerem tudi škof prebivajo, ima mnogo lepih starih cerkvá. Stoljna cerkev se kliče: „Ad ss. Petrum et Paulum.“ Ima kaj velike vrata z lepimi in velikimi podoba-

bami svetega Petra, Pavla, Cirila in Metoda. Nad vhodom na severni strani je kamnita leca, od kodar je sv. Janez Kapistran leta 1451 goreče govoril. Cerkev svetega Petra je blagoslovil l. 884 sveti Metod v god ss. Petra in Pavla vpricho Svatopluka; poprej je bila tu samo proštija; škofijo so leta 1777 vstanovili. Tudi tukaj so neki hranili neprecenljivo svetinjo, desno roko sv. Cirila; bila je, kakor mi je več bolj priletnih duhovnov pravilo, v dragi sreberni cevi shranjena, na kateri se je bralo: „Dextera manus st. Cyrilli“ z letno številko in drugimi zgodovinskimi pristavki. Ne le samo mogoče, tudi verljivo je, da je stoljna cerkev kaj takega imela. Iz povestnice slovanskih apostelnov je znano, da sta se sveta brata, očernjena po nasprotnikih, s svetinjami papeža in mučenca sv. Klemena, ki sta jih bila iz Bolgarskega na Moravsko prinesla, na odgovor v Rim podala. Papeža Nikolaja, ki ju je pozval, ne najdeta več živega, ampak njegovega naslednika Adrijana II., ki je sveta brata ko zvesta in v veri stanovitna sina svete katoliške cerkve z vsim rimskim duhovstvom prav slovesno sprejel. Sv. Ciril se podá v Rimu v samostansko življenje, v katerem že čez 50 dni, še le 12letin, umerje 14. svečana 869. Že takrat hoče sv. Metod ostanke svojega preljubega brata seboj vzeti in po volji svoje matere v samostanu olimpskem pokopati. Na prošnjo rimskih duhovnov to opusti in pokopali so ga v cerkvi sv. Klemena, poleg svetega papeža in mučenca. Sv. Metod se verne iz Rima ko slovanski škof in zavolj nemira in punta na Moravskem se mudi dalj časa na dvoru kralja Kotel-a v Panonu, in še le, ko se je vse pomirilo, se poda na poklic kralja Svatopluka na Velehrad, kjer je bil po papežu Janezu VIII. leta 874 slovanski nadškof imenovan, in je napredoval z velikim vspehom. Pa zopet so ga pri rimskem papeži očernili in še kraljevi dvor ga je preganjal. Leta 880 potuje zopet v Rim do papeža Janeza VIII. Gotovo je ob enem tudi grob svojega brata obiskal in omenjeno svetinjo seboj vzela, ker to se je verjetno le po gorečem častivcu sv. Cirila zgodilo; in cerkev sv. Petra v Bernu je nedvomljivo zgodaj skerbela, da bi imela svetinj vsaj od enega svojih deželnih patronov. In kje si sedaj, častita roka sv. Cirila? V žalostni dobi l. 1784, ko so našim cerkvam in samostanom vse zlato in srebro pobrali, so neki tudi roko sv. Cirila odnesli. Za zgodovino necenljivo srebro so vzeli, pa tudi še veliko več vredno svetinjo, sveto roko — — —; o prežalostni dogodek, pač bolje bi bilo, ko bi bila ti, častita roka, v Rimu ostala, vsaj bi ne imeli tvoje zgube objokavati! Friderik Chmeliček.

Pismenska prestava.

Sveto pismo starega zakona
Imenuje ti osebi dvě,
Ki pa slabo se glasite le.
Napéna ena je zastran prevare,
To povejo bukve Mojzesove;
Al oberní jo — in vale je
Znana tebi tudi una druga,
Ki imela terdo je sercé.
Hitro! kak je jima blo imé? K—č.

Bazgled po keršanskim svetu.

Dunajsko mestno svetovavstvo s svojo nezmerno silo, de naj bi se tudi krivoverci na katoliških pokopališih smeli pokopavati, spoznava, de pri katoličanih je vender le dobro biti. Luter je mende rekel: „Po lutransko je dobro živeti, po katoliško pa dobro umreti.“ Ti vsilovavci med katoliške mertve pa gredó še za stopinjo nazaj za Lutram in menijo, če se že po lutransko umerje, je vender pa dobro potlej med katoličani počivati. Čudno je, de so liberalci dostikrat tako sitni in nadležni vsilovavci in ne vedó kar nič spoštovati pravice svojiga soseda. Ako živi nočejo pri nas biti, čemu se

nam mertvi vsiljujejo? Kakor radi imamo žive, ako se v našo Cerkev povernejo, tako malo maramo za mertve, ki se k nam silijo, ako niso v življenji naši bili.

Grof Julij Janković je mestnim svetovavstvu v Požegi zročil 2000 gold., da naj se napravi v ondotnim mestu samostan usmiljenih sester, ki bodo imele tudi deklisko šolo. Svetovavstvo je še drugih jstvin v ta namen obrnilo in sklenilo, odrejo ženske mladosti zročiti usmiljenim sestram. (Kat. List.)

V kolinskim kolodvoru je nedavno po mostovžu hodil jezuit. Sedel je pa ondi mlad tergovski služabnik z lasmi črnimi ko ogel, in brado belo ko sneg; in le-ta jezuita nagovori in reče: „Kaj ne, de ste Vi jezuit, če smém vprašati?“ „Je že res,“ odgovori popotnik. „Ko sim že tolikrat slišal jezuitarski red hvaliti, ki ima neki celo tako posebno prebrisane može, bi vedili morebiti tudi meni povedati, zakaj so vender lasje na moji glavi tako črni in na bradi tako beli?“ to vprašanje je zasekal mladeneč. — „K temu res ne vém družiga vzroka, kakor de ste v svojim življenji veliko žlobodrali in malo mislili,“ mu odgovori jezuit. (M. Sont.)

Vireburški profesorji Hettinger, Hergenreuther, Steigerwald in stoljni pridigar Schork imajo po dvakrat na teden verno-učene govore ali razlage, in sicer ta mesec te-le tvarine: Dvom in resnica; de je Bog; nejeverstvo v zgodovini; začetek, potreba in bistnost vere; materializem; neumerljivost duše; de je razodenje mogoče in potrebno; razodenje v zgodovini. (Münch. S.)

V Stutgardu je 30 -- 40 vojaških nižjih častnikov radovoljno napravilo katoliško pevsko družbo, ki sem ter tje pri vojaških mašah poje ob nedeljah in praznikih. Vojaške vradnje so povelje dale, zadevne častnike, ako so v regimentnih ali kompanijskih službah, spuštati k poskušnjam in njih izpeljavam.

Časniki so pravili, de so sv. Oče v pismu (breve) obnašanje Poljakov oistro grajali. Zdaj pa pišejo v „A. A. Z.“ de je vse to zlagano. Ravno tako je laž, de je poslanstvo se podalo k sv. Očetu in de ni bilo sprejeto. Knez Konstantin Czartoriski je bil dvakrat pri sv. Očetu, kateri so pa v veliki pohlevnosti in ljubezni zastran te reči silo previdno govorili. Tudi knez Vitold Czartoriski je bil pri papežu; bilo je pa pri tem zaslišanji govorjenje le samo od Bolgarov, katerih zadeve so knezu iz desetletne skušnje dobro znane.

svobodna cerkev v svobodni deržavi. G. Andr. Nannucci v Pistoji je bil pred sodnijo poklican in kaznjen, ker ni hotel spovedovati poslanca dr. Didaka Macciò-ta, ker umirajoči ni hotel preklicati, kar je v zbornici zoper papeštvo govoril.

V Nici je 15. u. m. 20letin mladeneč iz imenitne rodovine iz protestanstva prestopil v katoliško Cerkev in tudi prvo sv. Obhajilo prejel. Naslednji dan je bil od škofa birman.

V Volteri na Toškanskim se je bilo poslednjo adventno nedeljo 1861 snidlo pet zanikarnežev igrat do beliga dné v neki jan! zunaj mesta pod pečino, ki je ven moléla. Eden zmed njih zgubi nekatere lire in začne zavoljo tega strahovito, prav peklenko preklinjati — nar bolj zoper Marijo presv. Devico. Njegovim tovaršem, desiravno sami niso bili kaj prida, se to gujusi in ga začno grajati. Pa zastonj; hudobnež se le še bolj raztogoti in še gerši preklinja; ali glej! ko bi trenil, se pečina odlomi, zmlinči ostudneža; nobenimu drugimu se nič žaliga ne dogodi. K tej strašni dogodbi hrmi množica ljudstva, ki stermijo, de nikoli tega, ker vidijo tako očitno maševanje Božje pravice.

Iz Rima je 18. pros. 1862 razposlano povabilo do vsih katoliških škofov, kateri bi zamogli sveti binškoštni dan v Rimu pričujoči biti, ko se bodo japonski spričevavci ali marterniki slovesno za svetnike razglasili.

Zgled, kako Sardinci in puntarji davke znižujejo.

Lombardija je bila pod Avstrijo za „štempelj in register“ cenjena na nekaj čez 8 milijonov lir, zdaj pa na veliko čez 11 milijonov; Toškana je plačevala poprej 2,800,000 lir, zdaj jih tirja davčni minister 7,385,000; Parma poprej 1,256,000, zdaj 2,079,200; Modena pod Franciskam V. 820,000, zdaj 2,135,800; Romanja, Marke in Umbrija pod papeževo vlado 3,560,211. — zdaj 10,189,500; Neapelj in Sicilija pod Franciskam II. 6,365,570. — zdaj 37,131,600 lir.

Junško stanovitnost je pred malo časom neka opatinja v Aversi na Laškim skazovala. Dano je bilo namreč vladino povelje, nunske samostane pregledati, kateri bi bili kaj pripravi za vojasino. Vrad vojaški nagovori škofa, mil. gosp. Zelosta za privoljenje iti po samostanih, v kakoršne je moškim prepovedano, kakor je znano. Škof odgovori: Nimam pravice tega dovoliti; obrnite se do papeža, kateri sam ima to oblast. Bo pa vlada sama storila, je bil odgovor. Res so prestefnjali nekatere samostane, kolikor tudi so se prednice ustavljale. Poslednjič pridejo k Benediktinaricam sv. Blaža. Tukaj opatinja, stara goreča gospa, vpraša ogledovavce, čim de so prišli. Ogledovat, je bil odgovor. — „Ste govorili s škofom?“ „...Sma; pa je rekel, de ne more dovoliti.“ — „Če škof ne more, tolikanj manj jest. Ne pojdete noter, če mi ne skazete papeževiga povelja.“ — „...Sej vlada sama zapoveduje in veleva.“ — Opatinja: „Jez in vse moje sestre smo pokorne vladi v vsim, kar ni zapovedi Božji in cerkveni nasproti; v tem pa ne morem pokorna biti, ne spoznati druge veljave razun papeževe.“ — „...Ali odprite, ali pa se bodo vrata ulomile.“ — „Tudi potem ne pojdete noter, zakaj jest se bom na prag vergla, in mogli bote poprej potaptati moje truplo, me umoriti, potlej se le noter pojdete, jez pa vam bom prav hvaležna, ker storili bote, de si bom sv. raj pridobila.“ — Nato jim pa še kratke levite bere: „Ste vi kalj katoličani? Spoznajte se za turke, potlej storite, kar vam je drago; ako pa ste katoličani, morate biti pokorni papežu in cerkvenim zapovedim.“ — Dedei se raztogotijo in jamejo zugati in zmérjati ... Prednica pa je bila tako stanovitna in neprestrašena, de so se naveličali in potepeni pete odnesli.

(Armonia.)

Francosko ima po številu l. 1861: 37,382,225 prebivavcev razun 90,507 vojne, ki je v Algerii, Sirii, Rimu itd. Rusovsko jih ima 58,470,000, Avstrija pa 36,965,000.

Na Francoskim je neki prismodež, Lebarbier, mnogotere in drage poskušnje delal z vremenam in menil, de je veliko skrivnost znašel, vreme po svoji volji narediti. Ko je pa jeseni v njegovim kraji neprenehama deževalo in niso vse poskušnje nič izdale, se je prevzetni prismodež obesil. Komej pa de se je bil končal, je nehalo deževati in sijalo naj lepši solnce.

Oo. franciskani bosniške in hercegovinske okrajine so pri avstrijskim ministerstvu prosili, de naj bi jim kako katoliško semenišče v Dalmacii odkazalo, v katerim bi se njih mladenčji za duhovski stan pripravljali, in bi jih ne bilo treba na Laško pošiljati, kakor dosihdob. V zadevnim dopisu do zagrebškiga kardinala vikšiga škofa je mende deržavni minister misel sprožil, če bi ne bilo kje primerniši, to bogoslovsko napravo kar v Zagrebu napraviti, če ne zavolj družiga, pa saj zato, de bi se mladost svoji narodovnosti ne zuevéstila.

Iz Bosne smo undan razodeli naznanilo, de je keršansk mladeneč s turško deklico pobegnul, de bi se dala deklica podučiti, kerstiti in z mladenčcem po keršansko poročiti, pa de so nato Turki mladenčeviga očeta in njegoviga mladiga brata ugrabili in po tamnicah vlačili. Zdaj nekdo iz Bosno piše, de sta oba jetnika, pripeljana v Sarajevo, tako zbolela, de je otrok komej prebolel, oče pa z glavo plačal. Po očetovi smerti se je neki avstrijski poročnik Gjorgji za otroka potegnul in mu svobodo pridobil.

Število katoličanov v Bosni in Hercegovini. V apostoljskim namestništvu bosanskim je 17.123 kat. hiš

in 122, 865 duš; v apostoljskim namestništvu mostarskim 5.087 hiš in 37.789 duš; v apost. namestn. trebinjskim 1.012 hiš in 8.135 duš; skupaj 23.222 hiš in 168.789 duš.

Iz Carigrada izhaja naznanilo, da se je v Drinopolji (Adrianopolji) in njegovi okolici zopet 8000 Bolgarov sklenilo s katoliško Cerkvijo, in tudi več vasi na okrog neki razodeva nagnjenje, se z Rimam poediniti. Bolgarskiga duhovna Petra Arabadziskiga pa je turška vlada postavila duhovniga in narodniga poglavarja poedinjenih Bolgarov.

Na Krimskim je 5. in 6. grudna strašni vihar divjal in veliko škodo naredil. V Evpatorii je vsih 7 ondi bivših trgovskih bark odtergal od brega in na morje pognal, vsim hišam dimnike poderl itd.; samo pri Odesi se je 17 bark razsulo.

— Poprejšnji dan je bil potres greško mesto Jostico vso v grobljo djal; 10 ljudi je bilo mertvih, 126 poškodovanih.

O. Pečerin, velikozaslužni misijonar redemtorističkiga reda, je pristopil k Trapistam v opatii Mont Mellery. Pečerin je rojen Rus iz knežje rodovine, ki je pred kacimi 20 leti zapustil svojo domovino, da se je pokatolicil in da bi svoje življenje posvetil naj svetejšimu in zaslužnišimu delu: duše otevat. Kjer koli na Angleskim so redemtoristi misijonski križ postavili, njegovo ime med ljudstvom ne bo kmalo ugašnilo, ker prečudna govorniška moč, njegove ognjene besede, so serca ljudem tako pretresale, da ga ne bodo pozabili. Pred šest leti so ga bili njegovi preganjavci v roke dobili in ga tožili, da je protestanško biblijo očitno sezgal. Sodnije pa so ga nekriviga izrekle.

5000 družb sedanji čas razširja protestanške biblije, ki so neki natisnjene v 200 jezikih in 32 milijonov iztisih. Pred nekaj meseci nam je v Ljubljani tudi češka v roke prišla, ki jo je bil nekdo vojaku posilil. Ti možje delajo, kakor da bi bil Zveličar povelje dal: Pojdite po vsim svetu in razširjajte Lutrove pokažene biblije!

Katoliška Cerkve ima sedanji čas 938 škofij na zemlji, zmed katerih jih je 75 (veči del na Laškim) osirotelih.

Ob jadranski v Kampos v okrajini Rio v Ameriki se je razsul parnik „Hermes“ in 45 ljudi je poginilo, in zlo enako število je bilo rešenih. Neki mlad človek se je prijel zaboja, v katerim je bila postava ali statva Marije Device, in se je rešil; berž ko so ga oteli, se je zaboj potopil.

Mojstra slovenskih pevcov, Vodnika, je ljubljanska citavnica v Svečnico zvečer z besedo počastila, ktera pa tudi odboru dela čast, ker pesmi in govori so bili prav olikani, čedni in pošteni, vse v pravim slovenskim duhu, da nič ni ugovarjati.

Pri letnim izvadljevanji mestnih svetovavcov 4. t. m. so letas naslednji gospodje izločeni: Dr. Čuber, Rost, prof. Poklukar, Lukman, Verhovec, Stedri, Krisper, Tertnik, Freiburger, dr. Kavčič. Ker je na mestnim svetovavstvu veliko ležeče, torej naj bi katoliški volivci pomnili pri vsaki volitvi, da jih vest veže, ne le samo poštenih, modrih in spretnih katolicanov, ampak tudi možé zares verniga in cerkveniga duha voliti.

Domače duhorne raje,
svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Razsvetljivna pot.

Nič ne delaj po slepih nagonih svoje nature. To tirja 3. poštenost. Tudi pred ljudmi ga ni bolj zaničljiviga človeka, kakor kdor je sužinj svojih nagnenj, ki se ne zná berzdati, ki je premehkužen, da bi si to odpoval, kar je nepošteno, nespodobno, sramotno. Kako zaboli, kteri kaj derži do poštenja, ako mu kdo očita, da ni pošten! Ali ni pa tudi sramotivno, ako ima morebiti koga svet za zmérniga in pošteniga; sam pri sebi pa vender vé, da je nepošten, zanikaren, nečist, ves jezi, lakomnosti pod-

vržen, — da nič ne zná gospodovati svojih hudih nagnenj? Celó boljši nejeverniki niso mogli terpeti té sramote, da bi bili sužnji svojiga nagnjenja in slepih nagonov, ker taki človek je bolj živinsk kakor pa človešk. Kristjan si mora pa to še vse bolj za to k sercu vzeti, ker vé, da je nepošten pred vsegapičujočim Bogam, ako dela in živi po slepih nagonih svoje nature.

So pa ljudje, kterim je živinska lastnija prirojena, ali ki so si jo z grešno navado prilastili. Kaj jim je storiti? Navaditi se morajo, se zastran tega vsak dan izpraševati in sami sebe premišljevati ter svoje nagnjenja strahovati. Ako te je namreč kaj hudiga premagalo, prevdarjaj, od kod to izhaja, kam te to pelje, kaj si s tem boljši? Ko boš jasno spoznal, da ti samopašnost čisto nič ne pomaga, da te pred Bogam, pred ljudmi in pred teboj samim sramoti, da ti dušno in telesno škodo dela: boš v tem našel močno brambo zoper hudo.

Ko je sv. Kristof zavolj svoje vere pred sodnikom stal, ga je neki berič prešerno za uh' udaril. Bil je pa Kristof vojsak sercin in močan. Vender je pa rabeljna le pogledal in rekel: „Ko bi jest kristjan ne bil!“ To tedaj, da je bil kristjan, in ne za to, da je bil pred sodbo, je serčniga vojsaka zderžalo, da se ni zmaševal ter nesramnežu povrnil pri tisti priči.

Obletni spomin

sv. Matija aposteljna, pomočnika.

Danes k tebi v sercu vneti
Kličemo, Matija sveti!
Cerkve naše Pomočnik!
Sprejmi naše počesenje.
V tvojo prošnjo izrocenje,
Precastitljivi Svetnik!

Tvoj poklic in živa vera
Apostoljsko pot odpira
Tebi med nevernike.
Vera v kerstu podeljena,
Milostno v sercé vsajena,
Prosi, da v nas množi se.

Cerkve tebi slavo pöje.
Šteje med glavarje svoje,
Tebe, steber nje zidave!
Spolnil vredno ti si mesto,
Ktero spraznil prej nezvesto
Juda bil je izdajave.

Evangelij oznanuješ,
S čudeži ga poterjuješ,
Rad za Jezusa terpiš.
Evangolja se deržati,
Ga nevstrašno spoznati,
Tudi vérne nas učiš.

Serčna vérnih je molitev
Tvoja bila izvolitev
V Jezusov'ga aposteljna.
Sprosi nam duha molitve,
Za nebesa izvolitve,
Ko se loč'no iz svetá.

Nauk tvoj je: Zataj'vanje,
Strastniga mesa križanje,
Kakor Jezus sam uči.
De se homo zatirali,
Hude želje zmagovali,
Sprosi nam 'z nebes moči!

Že prišet med dvanajstere,
Mož molitve, žive vére,
Prejmeš svetiga Duha.
Duha svetiga darove
Na vse vérnikov stanove
Sprosi nam od Jezusa!

Kar, apostelj precastiti!
Druge si učil storiti,
Storil vselej ti si sam.
Verovati, in živéti,
De iz nas se vera svéti,
Pomočnik, izprosi nam!

Dal za vero si življenje,
V evangolja poterjenje.
Bog te s krono počasti.
Naj po tebi stanovitim,
V delih vere rodovitnim,
Bog tud nam jo podeli!

Partel.

Duhovske spremembe.

V terzaški škofii je umerl g. Liberat Bazilisko, duhovni pomočnik pri sv. Antonu v Terstu.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Neki Šen-Peterc za naslednika sv. Petra 4 gld. a. v. — Za afrik. mis.: Neka dobra roka 1 zaboj jabelčnih kerhjev. Iz Škoc. po g. M. Z. 5 gold.

Rešenje pismenske prestave v današnjim listu.

Laban. Nabal.
I. Mojs. 29. 25. I. Kralj. 25. 3.